

INICIATĪVA
LAIMĪGI
BĒRNI

**BĒRNI –
LATVIJAS
NĀKOTNE?**

AGRĪNĀ ATBALSTA
SISTĒMAS IZVEIDE

2.12.2022.

LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA

**VALSTS UN PAŠVALDĪBU SADARBĪBA BĒRNU AGRĪNĀS
PREVENCIJAS NODROŠINĀŠANĀ – MĪTI UN REALITĀTE**

Dr.sc.admin. Ināra Dundure

Padomniece izglītības jautājumos

2022.02.12.

AGRĪNS PREVENTĪVS ATBALSTS BĒRNĪBĀ

AGRĪNS :

No bērna attīstības perspektīvas - pēc iespējas agrīnā vecumā: 0-3 g.vec.; 0-6 g.vec

No problēmas eskalācijas perspektīvas – pēc iespējas savlaicīgi, riskus apsteidzoši

AGRĪNS PREVENTĪVS ATBALSTS BĒRNĪBĀ – **koordinēts valsts un pašvaldību atbalsts**, kas pieejams **bērniem agrīnā vecumā** un viņu ģimenēm, apsteidzoši mazinot pastāvošu vides, sociālo u.c. risku iespējamo ietekmi;

AGRĪNA INTERVENĀ BĒRNĪBĀ – **koordinēts valsts un pašvaldību atbalsts**, kas pieejams **bērniem agrīnā vecumā** ar attīstības grūtībām, nepietiekamībām un bērniem ar īpašām vajadzībām/invaliditāti un viņu ģimenēm bērnu attīstības un labbūtības veicināšanai.

Prezentācijā izmantoti: Dr.sc.soc.Ieva Skubiņa «Pētījums Agrīnā preventīvā atbalsta sistēmas un agrīnās profilakses un intervences pakalpojuma groza izveidei Latvijā»; Latvijas Republikas Valsts kontroles ziņojumi par veiktajām revīzijām «Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?», ““Problēmbērni” – pieaugušo neizdarību spoguļis”; Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas mājas lapā pieejamie materiāli.

KOORDINĒTS VALSTS UN PAŠVALDĪBU ATBALSTS ?

VALSTS

- Likumdošana
- Vienotas Vadlīnijas
- Metodiskais atbalsts
- Pamata (vienots) finansējums

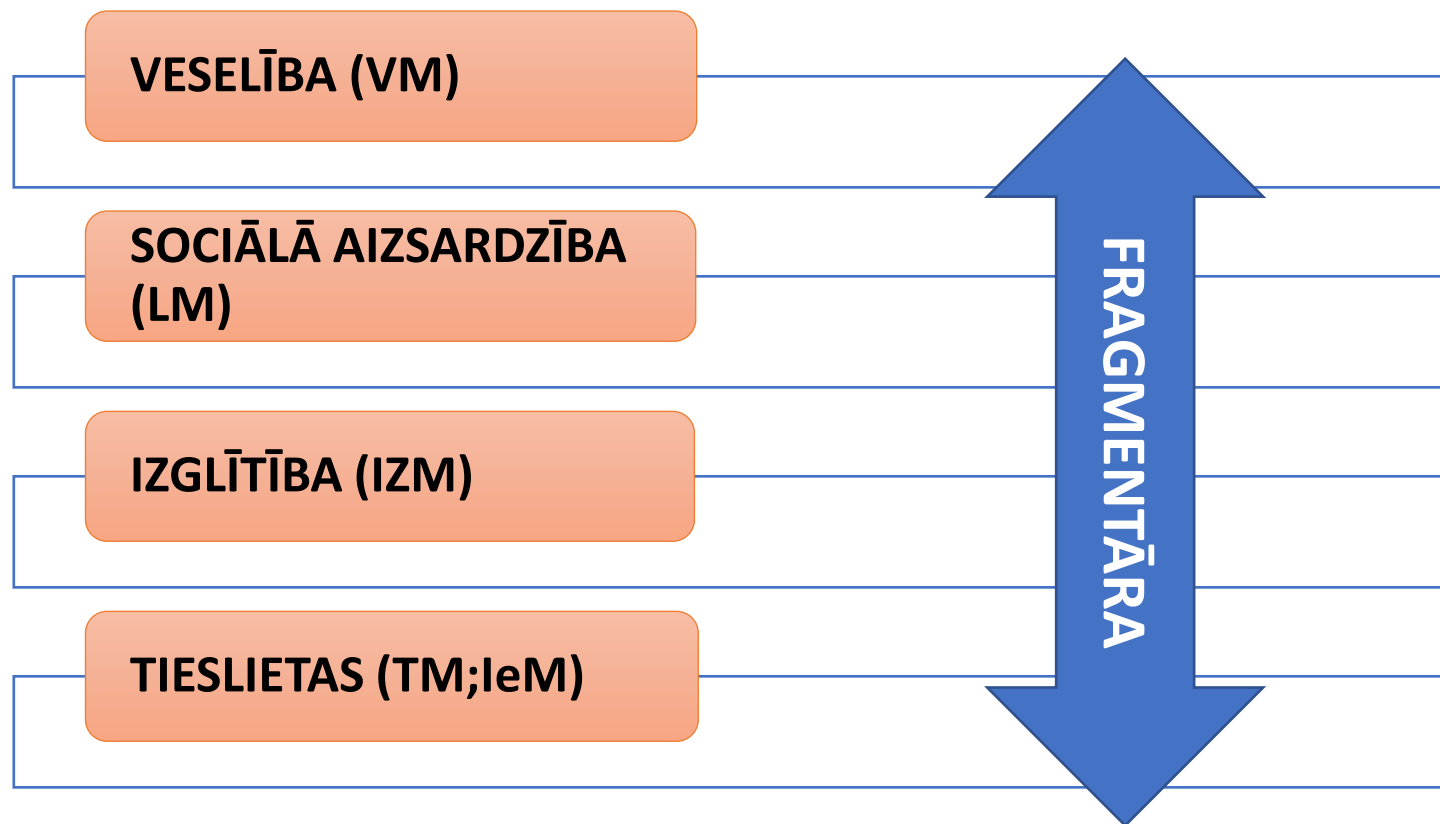
AGRĪNS PREVENTĪVS ATBALSTS BĒRNĪBĀ

PAŠVALDĪBA

- Bērna vajadzību identificēšana
- Papildus finansējums
- Rīcība
- Institucionālā Sadarbība

STARPSEKTORU SADARBĪBA VALSTS LĪMENĪ ?

- Problēmu risinājumam resoriska pieeja;
- *De jure* normatīvā regulējuma uzstādījumu un *de facto* situācijas atšķirība;
- Fragmentāra likumdošana;
- Nesalāgots normatīvais regulējums
- Resorisks ES struktūrfondu finansējums
- Nav vienota Informācijas sistēma

Vienoti atbildību pārliedz uz pašvaldībām

AGRĪNS PREVENTĪVS ATBALSTS BĒRNĪBĀ PAŠVALDĪBAS LĪMENĪ- REALITĀTE

- Latvijā pieejamais atbalsts bērniem, jo īpaši – **agrīnās un sekundārās prevences līmenī ir fragmentēts un atšķirīgs Latvijas teritorijā.**
- Fragmentācija agrīnam preventīvajam atbalstam bērībā nacionālajā līmenī ietekmē arī pašvaldību līmeni;
- Starpinstitucionālās un starpdisciplinārās sadarbības iespējas?

Veselības jomā: Agrīnā intervence bērna pirmajos dzīves gados 0-3 g.vec. primāri jāveic veselības jomas ietvaros, sniedzot veselības aprūpes pakalpojumus mātei un bērnam! Novados nepietiekoša ģimenes ārstu pieejamība, nav pediatru. Pie ārstiem - speciālistiem garas rindas. **Bērni nav prioritāte.**

Izglītības jomā: Pirmsskolas izglītības iestādēs 1,5- 6 g. agrīns preventīvs darbs jāveic pedagogiem, atbalsta personālam: (sociālais pedagogs, logopēds, psihologs).

Pil trūkst logopēdu, psihologu ne tikai novados, bet arī lielajās pilsētās.

PRIEKŠLIKUMI VALSTS UN PAŠVALDĪBAS LĪMEŅA AGRĪNĀS PREVENTĪVĀS ATBALSTA SISTĒMAS IZVEIDĒ

- **Valsts prezidenta iniciatīva.** Bērnu aizsardzība nav tikai vienas atsevišķas ministrijas atbildība, šī politika jāattīsta valstij kā vienotam mehānismam. Tā ir horizontālās politikas joma. Atbilstošākā sistēmiski institucionālā risinājuma izveide.
- **Vienotas izpratnes veidošana,** sākot no terminoloģijas, metodiskā atbalsta un iekļaujot saturisko ietvaru;
- **Vienota skaidra stratēģiskā vīzija, mērķi un uzdevumi,** izstrādājot un apstiprinot vidējā termiņa plānošanas dokumentu, vienotai izpratnei par agrīnās preventīvās atbalsta sistēmu;

PRIEKŠLIKUMI VALSTS UN PAŠVALDĪBAS LĪMEŅA AGRĪNĀS PREVENTĪVĀS ATBALSTA SISTĒMAS IZVEIDĒ

- **Līdzvērtīga atbalsta pieejamība visā valsts teritorijā;**
- **Minimālā valsts sniegtā finansējuma apjoma nodrošināšanu katram novadam;**
- Šobrīd pieejamo ES struktūrfondu finansējuma izlietojuma analīze, efektivitāte un ilgtspēja;
- **Pakalpojumu ilgtspēja** - veiksmīgu pilotprojektu īstenošanas to turpināšanai tiek garantēts finansējums vai līdzfinansējums no valsts budžeta līdzekļiem un tas tiek skaidri komunicēts iesaistītajām pusēm;
- **Vienota bērnu attīstības skrīninga instrumenta ieviešana visā valstī,** kas piemērots tieši Latvijas situācijai;

PRIEKŠLIKUMI VALSTS UN PAŠVALDĪBAS LĪMEŅA AGRĪNĀS PREVENTĪVĀS ATBALSTA SISTĒMAS IZVEIDĒ

- **Cilvēkresursu nodrošinājums** - speciālistu sagatavošana nacionālajā līmenī agrīnās preventīvās atbalsta pieejamības nodrošināšanai;
- Sabiedrības izpratnes veidošana, sadarbība ar medijiem reģionālajā un nacionālajā līmenī;
- Iekļaujošas izglītības jēgpilna pilnveidošana
- **Integrēta datu bāze ar informāciju par katru bērnu un ģimeni**, kas dažādos konfidencialitātes līmeņos pieejama visām galvenajām bērnu labbūtībā iesaistītajām institūcijām nacionālā un pašvaldību līmenī, ievērojot samērīgumu ar personas datu aizsardzības nosacījumiem.

PRIEKŠLIKUMI VALSTS UN PAŠVALDĪBAS LĪMEŅA AGRĪNĀS PREVENTĪVĀS ATBALSTA SISTĒMAS IZVEIDĒ

- **Sabiedrības, speciālistu un potenciālo mērķgrupu informētība.** Izveidot publiski pieejamu un pastāvīgi atjaunojamu zināšanu bāzi par visiem APA sistēmas elementiem: iekļaujot detalizētu informāciju par īstenotajām programmām – mērķgrupa, metodes apraksts, ieviešana, rezultāts, efektivitāte un finansiālais aspekts – izmaksas un programmas efektivitāte;
- **Vienota tiesiskā ietvara izstrāde** izglītības, veselības, sociālās aizsardzības un bērnu un ģimenes politikas jomā jau no politikas plānošanas brīža, nodrošinot starpinstitutionālo sadarbību nacionālā līmenī, sadarbību katras pašvaldības ietvaros gan ar citām institūcijām, gan nevalstiskajām organizācijām.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

www.lps.lv

@lps_lv

@PasvaldibuSavieniba

